

Hoera voor de VS van Europa

ANP

FEDERATIEF EUROPA Een nationalistische vlucht naar achteren, met terugkeer naar de gulden, is een gevaarlijke fantasie. Mijn ideaal is een Verenigde Staten van Europa.

BERNARD WIENTJES

De toekomst van Nederland ligt in Europa. Europa is het waard om behouden, ja om versterkt te worden. Mijn ideaal is een federatief Europa, een Verenigde Staten van Europa. Met een Europese president, een Europees leger, en een Europees beleid voor economische en buitenlandse zaken. Dat is nodig voor onze economische toekomst en voor een effectieve aanpak van de grote internationale vraagstukken.

Ik zeg meteen: Nederland als natiestaat verdwijnt niet, maar wordt geplaatst in het verband van een sterke Europese democratie. Daarbij behoudt de Nederlandse staat tal van eigen bevoegdheden. We blijven zelf uitmaken hoe ons onderwijs, ons pensioen en onze sociale zekerheid er uitzien. We behouden onze eigen identiteit. We blijven gewoon voetballen tegen Duitsland en de stroopwafel

blijft stroopwafel heten.

Ik geloof in Europa. Zoals Jean Monnet en Robert Schuman dat deden bij de totstandkoming van de Europese Gemeenschap begin jaren vijftig van de vorige eeuw. Deze godfathers van Europa lieten zich leiden door een ideaal: 'Nooit meer een Tweede Wereldoorlog.' Het middel zochten zij in economische Europese samenwerking, om te beginnen in de sector kolen en staal. Dat is geleidelijk uitgebouwd en een groot succes geworden, zeker ook voor Nederland.

Monnet, die zelf de eerste voorzitter werd van de Hoge Autoriteit (de latere Europese Commissie), had een verder liggend ideaal met Europa: 'Geleidelijk een zo groot mogelijk gemeenschappelijk belang tot stand brengen tussen de mensen van Europa, en dat laten beheren door democratische instellingen waaraan de nodige nationale soevereiniteit is overgedragen, dat maakt de dynamiek uit die sinds het begin van de Europese Gemeenschap onophoudelijk aan de gang is en die vooroordelen overwint, grenzen doet vervagen.'

Voor Monnet was een Europese federatieve democratie vanaf de aanvang een leidende gedachte. Ook in Nederland vond die gedachte toen veel bijval. Zonder uitzondering pleitten de grote partijen (PvdA, KVP, ARP, CHU en

VVD) in hun verkiezingsprogramma's in de jaren vijftig voor een federalistische vorm van Europese samenwerking, die tot op zekere hoogte ten koste mocht gaan van de nationale soevereiniteit. De PvdA was het meest geestdriftig: de sociaal-democraten wensten bij de Tweede Kamerverkiezingen van 1956 een 'constitutionele federatie'.

Het democratische ideaal was ook een belangrijke reden achter de toetreding van de voormalige dictaturen in Zuid-Europa (Griekenland, Spanje en Portugal), en later - in de jaren negentig - van de Midden- en Oost-Europese staten die de overgang wilden maken naar een markteconomie. We staan nu voor de uitdaging om die democratie verder te ontwikkelen en wel op Europees niveau.

Europa bevindt zich in een stemming van malaise, maar de vraag is of dat terecht is. Laten we ons toch eens herinneren wat Europa ons heeft gebracht.

Europa is een groot economisch succes, juist ook voor Nederland met zijn open economie. Meer dan driekwart van onze export gaat naar Europa. Rotterdam is de haven van Europa. Nederland herbergt vele Europese hoofdkantoren van buitenlandse multinationals.

Europa is niet alleen een economisch verhaal. Europa staat voor het beste dat de

westerse beschaving heeft voortgebracht: aandacht voor mensenrechten, sociale normen, tolerantie, solidariteit, respect voor verschillen en democratie. Juist daarom heeft Europa in een globaliserende wereld een uitstekende uitgangspositie tussen de cultuur van het Amerikaanse individualisme en het Aziatische collectivisme.

Ik maak een vergelijking.

In de American dream kan de burger, als hij zijn best doet, alles krijgen en worden, ongeacht ras, sekse en afkomst. Deze droom is individualistisch en materialistisch: iedereen moet het zelf 'maken' en de uitkomsten zijn materialistisch. Voor de verliezers is weinig aandacht; het is 'zwemmen of verzuipen'.

De Europese droom is minder individualistisch. In Europa staat culturele diversiteit boven assimilatie, is meer aandacht voor duurzame ontwikkeling en kwaliteit van leven.

Economische groei is niet het enige doel. Het gaat niet alleen om individuele rijkdom; er is solidariteit met anderen, niet in de laatste plaats door de regelingen voor sociale zekerheid.

Het Europa van de burger en de Europese civil society zijn nog zwak; ook al hebben zich in Brussel inmiddels vele lobby- en internationaal actieve non-profitorganisaties gevestigd. Maar Europese publieke fora voor debat, een Europese

krant of tv-station bestaan nog nauwelijks.

Laten we bedenken dat tot twee eeuwen geleden Nederland en Frankrijk als staat nauwelijks bestonden. Over een langere tijd bezien, kan zich ook een sterker 'Europees burgerschap en bewustzijn' ontwikkelen.

Ik weet, het woord federatie is besmet, ja taboe. Veel problemen worden aan Brussel toegeschreven. Dat is maar voor een deel terecht.

Juist de financiële crisis en de eurocrisis vragen om een Europese aanpak. Een nationalistische vlucht naar achteren - een terugkeer naar de gulden (waarom dan niet de dukaat?) - is een gevaarlijke fantasie.

Ik pleit voor een vlucht naar voren. Europa is niet 'uitgewerkt'. Er is nog veel welvaarts groei te bereiken door het verder openen van markten en grenzen. De fout is dat lidstaten geen nationale vrijheden willen inleveren. Het vetorecht van lidstaten is funest voor besluitvorming. De regels van het Stabiliteitspact moeten verbeterd en de sancties verzwaard. Landen die de regels aan hun laars lappen, moeten onder Brussels toezicht kunnen worden gesteld.

De nationale democratieën kunnen de huidige crisis nauwelijks aan; regeringen zijn gesneuveld of staan sterk onder druk. We hebben een Europese oplossing nodig. Laten we van de nood een deugd maken en Europa écht

versterken.

BERNARD WIJNTJES

is voorzitter van VNO-NCW

“Het vetorecht van lidstaten is funest voor besluitvorming,,